

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. III. Alia quædam ad vitii cognitionem spectantia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

VIII. Dices: habitus qui per actus bonos acquiritur, frequentes scilicet actus studendi, si studium postea prohibeatur, fit habitus malus, cum jam inclinet ad actus prohibitos, ergo universim non est de conceptu habitus vitiosi, ut dicat ordinem ad actus pravos, & ab iis petat ex naturâ suâ produci. Responderi posset, habitum hunc studendi, qui per actus illos acquisitus est, non esse, etiam positâ prohibitione, propriè & completè habitum vitiosum; ut enim sit propriè talis, inclinare debet ad actus qui dicant, volo studere quia studium est prohibitum, vel volo studere licet sit prohibitum; actus verò, per quos prior habitus est productus, nil dicunt hujusmodi: unde Angelus hos actus intuitivè cernens, nihil in eorum objecto videbit mali. Tunc ergo solum hic & similes habitus censentur vitiosi, quando quis post prohibitionem, & eam animadvertens, habitus illius inclinationi cedit, & varios adhuc studendi actus exercet; tunc enim per hos actus habitum illum auget, ejusque inclinationem ad actus jam malos approbat, ac proinde eum ut ad actus malos incitantem, de novo quodammodo amplectitur, & per eum actus malos producit: sicque ratione, non priorum, sed posteriorum actuum habitus dicitur malus: & idem dicendum de his habitibus, quando de malis fiunt boni.

Secundum varios actus censentur habitus vitiosi, vel non vitiosi.

Quando hujusmodi habitus dicitur malus.

SECTIO TERTIA.

Alia quædam ad vitii cognitionem spectantia.

I. QUÆRES secundò pejorè & etiam melior sit homini actus an habitus? Res hæc est parvi momenti: dico itaque pejorem multò esse homini actum quam habitum: ita cum S. Thoma hic, q. 71. art. 3. communis habet Theologorum sententia. Ratio est; habitus siquidem est malus & vitiosus quia inclinat ad actum, ergo est pejor, nam propter quod unumquodque, &c. Deinde, actus est qui hominem reddit odio & pœnâ dignum, Deum offendit & alia hujusmodi, quorum nihil competit habitui. Nec quòd habitus sit causa actus sequitur eum esse actum pejorem, sic enim voluntas esset peccato pejor, cum sit illius causa, idque multò magis quam habitus; secundum quid tamen dici habitus potest pejor uno aliquo actu, quòd scilicet voluntatem ad multos vitiosos actus inclinet.

II. Quoad habitus & actus bonos naturales, actus non sunt homini meliores, quam habitus; melius enim & optabilius est, summâ sapientiâ, insignibusque animi dotibus præditum esse, quam unum aliquem actum naturalem exercuisse.

Sine homini pejor actus, an habitus.

Actus mali sunt homini pejores quam habitus.

Actus naturalis non est subjecto melior, quam habitus.

Si tamen actus sint præcepti, meliores homini sunt, quam habitus etiam supernaturales; multò enim pejor homini foret peccare, quam carere habitibus infusis, ergo multò etiam melius eidem est, peccatum per præcepti observationem vitare, quam habere animam habitibus illis instructam. Imò hoc etiam verum videtur de habitu gratiæ, melius scilicet esse carere peccato, quam etiam illam habere. Sed ad alia difficiliora, scituque magis digna pergamus.

Quærent hic aliqui, utrum Deus per se infundere possit habitum vitiosum: sed hæc re commo- dius dicitur infra, dum de infusione habitus erroris. Fusam etiam à nonnullis hic disputationem institutam video de contrarietate vitii cum virtute, & quo pacto ab eodem se subjecto expellant. Sed hæc quæstio eadem fere est cum illâ de oppositione habituum in genere inter se, & in Philosophiâ, dum de habitibus discussâ.

Quæres tandem ad conclusionem hujus materiæ, an, & quomodo vitia inter se connectantur? Respondetur, non posse vitia omnia esse inter se connexa: ita S. Thomas hic, q. 73. art. 1. idemque docet S. Augustinus Epist. 29. ad S. Hieronymum, & alii passim. Ratio est: virtus enim, ut sapius dictum est, consistit in medio, ergo duo vitia sunt extremè ei & sibi invicem opposita, inter quæ mediū tenet virtus, aureamque servet mediocritatem. Exempli gratiâ liberalitas prodigalitate inter & avaritiam consistit, hæc autem vitia ita secum pugnant, ut in eodem subjecto reperiri simul nequeant, eundem quippe hominem sordidum simul & prodigum, seu pecuniæ summè tenacem esse, eamque largissimè in alios profundere, planè est impossibile.

Imò nec virtutes omnes inter se videntur connexæ, actus enim, quo quis prolis suscipiendæ causâ vult contrahere matrimonium, est honestus, hic tamen non stat eum voluntate virginitatem perpetuò servandî: & sic de aliis. Quare ratio quam Suarez hic, tractatu. 4. Disp. 4. sect. 2. num. 9. inter virtutes & vitia assignat, cur illæ sint connexæ non verò hæc, quòd scilicet virtutes in bona honesta ferantur, vitia in bona delectabilia; hæc inquam ratio non subsistit, nam ut proximè ostensum est, bona etiam honesta sibi interdum sunt contraria.

Plerumque tamen vitia sunt inter se connexa; imò frequenter vitia quædam, alia vitia mali corvina mala ova progignunt. Hinc superbia omnium prope vitiorum parens appellatur, utpote ex qua, tanquam ex vitiatâ radice venenati surculi nascuntur, aliique & alii ex iis rami longo ordine propagantur. Sed de his fatis.

III. Si tamen actus sint præcepti, superiores habitus.

IV. De vitii & virtutis inter se oppositione.

V. Quam inter se habeant vitia connexionem.

Virtus auream inter vitia servat mediocritatem.

VI. Omnes etiam virtutes non sunt inter se connexæ.

VII. Unum vitium frequenter aliud progignit.

